

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DIRECȚIA CONTROL SERVICIILOR MEDIA AUDIOVIZUALE

RAPORT DE CONTROL

„Moldova-1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

Prin Decizia nr. 335 din 20 octombrie 2023, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a solicitat inițierea controlului cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, în cadrul principalului program de știri în orele de maximă audiență de seară și/sau emisiuni de informare electorală, precum și ale art. 89 și 90 din Codul electoral, de către serviciile media audiovizuale de televiziune incluse în lista „must carry” și de către furnizorii de servicii media de televiziune naționale generaliste sau de știri, care au declarat că vor reflecta alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, începând cu 23 octombrie 2023.

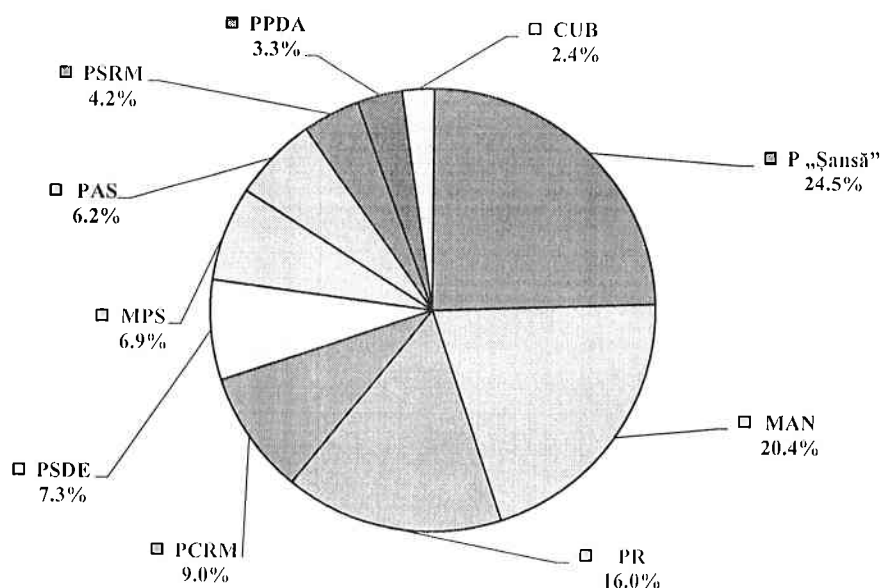
În cadrul controlului a fost supus verificării principalul buletin de știri al zilei și programele de informare electorală din prime-time-ul de seară, pentru perioada 30.10 – 03.11.2023.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, la capitolul respectării prevederilor art. 13 din CSMA și cele ale art. 89 și 90 din Codul electoral, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) și stocate pe serverul CA.

În perioada 30.10 – 03.11.2023., serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 21:00 (limba de difuzare: română), 26 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 10 subiecți politici/electorali și 10 concurenți electorali. De asemenea, a fost mediatizată și activitatea Comisiei Electorale Centrale.

1.1. Subiecți politici/electorali

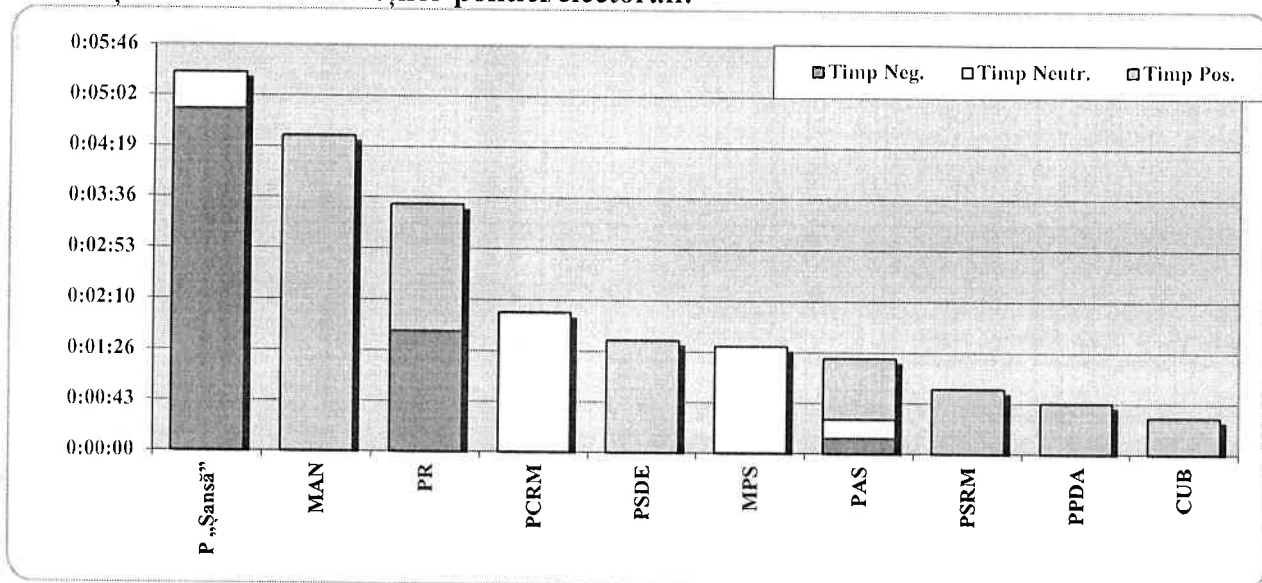
Reflectarea subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor informative:

Detaliere:

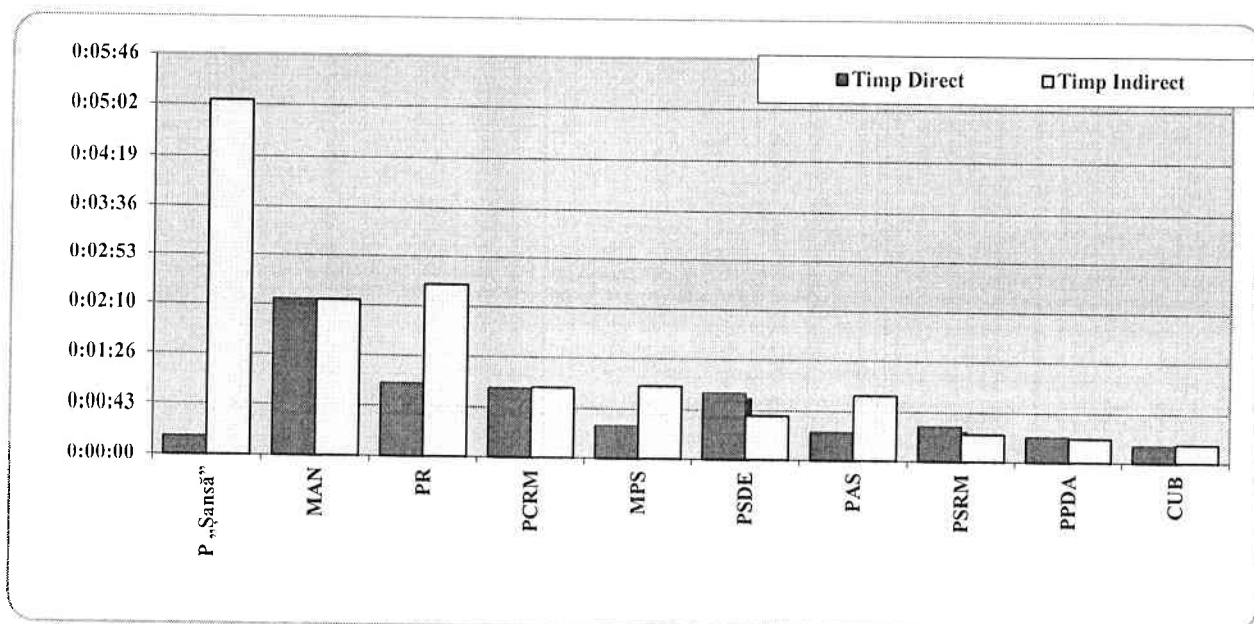
Nr.	Subiecți politici/electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	Partidul „Șansă”	05 min. 22 sec.	0 sec.	31 sec.	04 min. 51 sec.
2.	Mișcarea Alternativa Națională (MAN)	04 min. 28 sec.	04 min. 28 sec.	0 sec.	0 sec.
3.	Partidul Renaștere (PR)	03 min. 30 sec.	01 min. 47 sec.	0 sec.	01 min. 43 sec.
4.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	01 min. 59 sec.	0 sec.	01 min. 59 sec.	0 sec.
5.	Partidul Social Democrat European (PSDE)	01 min. 36 sec.	01 min. 36 sec.	0 sec.	0 sec.
6.	Mișcarea Profesioniștilor “Speranța-Надежда” (MPS)	01 min. 31 sec.	0 sec.	01 min. 31 sec.	0 sec.
7.	Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)	01 min. 21 sec.	52 sec.	16 sec.	13 sec.
8.	Partidul Socialiștilor al Republicii Moldova (PSRM)	55 sec.	55 sec.	0 sec.	0 sec.
9.	Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA)	43 sec.	43 sec.	0 sec.	0 sec.
10.	Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)	31 sec.	31 sec.	0 sec.	0 sec.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 21 min. 56 sec., dintre care, de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat Partidul „Șansă” – 24,5% (05 min. 22 sec.), urmat de MAN – cu 20,4% (04 min. 28 sec.), urmată de PR – cu 16% (03 min. 30 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali:

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă datorită prezentării programului lor electoral. P. „Șansă”, PAS, PR, au fost reflectați și negativ. P. „Șansă” a fost reflectat și negativ, din cauza perchezițiilor și reținerii a 3 membri de partid și din cauza excluderii candidaților din cursa electorală. PAS a fost reflectat negativ fiind acuzat de Guțul că a lipsit mii de familii de speranța că nu vor rămâne singuri în fața facturilor pentru gaze naturale, iar PR a fost reflectat negativ în subiectul despre Irina Lozovan, acuzată de participare la finanțare ilicită.

Reflectarea directă și indirectă a subiecților politici/electorali:

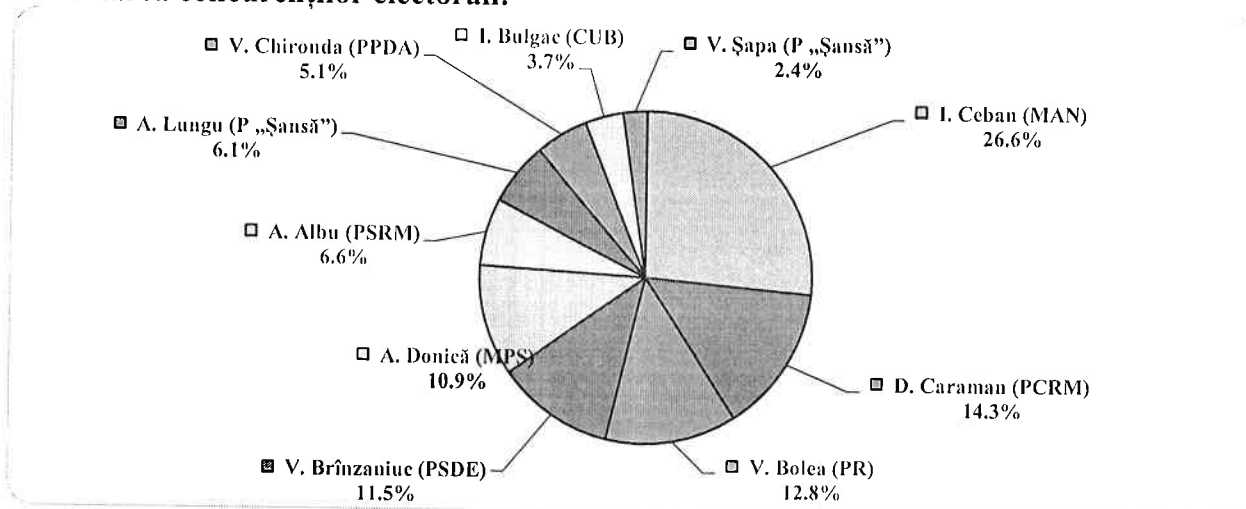

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

1.2. Conurenți electorali

În perioada de raport 30.10 – 03.11.2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a reflectat activitatea a 10 concurenți electorali.

Reflectarea concurenților electorali:

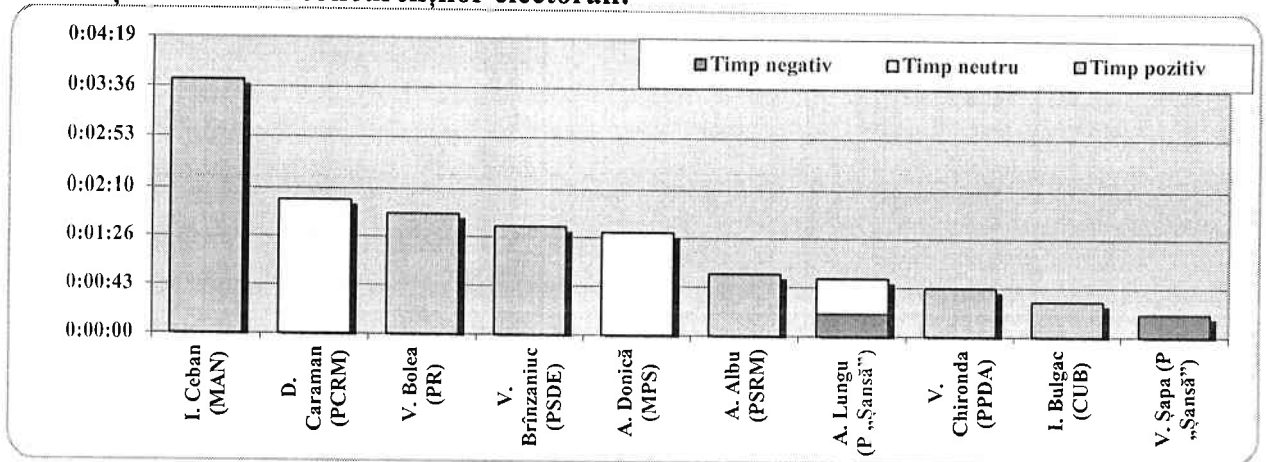

Detaliere:

Nr.	Concurenți electorali	Timp total	Conotație		
			pozitivă	neutră	negativă
1.	I. Ceban (MAN)	03 min. 42 sec.	03 min. 42 sec.	0 sec.	0 sec.
2.	D. Caraman (PCR)	01 min. 59 sec.	0 sec.	01 min. 59 sec.	0 sec.
3.	V. Bolea (PR)	01 min. 47 sec.	01 min. 47 sec.	0 sec.	0 sec.
4.	V. Brînzaniuc (PSDE)	01 min. 36 sec.	01 min. 36 sec.	0 sec.	0 sec.
5.	A. Donică (MPS)	01 min. 31 sec.	0 sec.	01 min. 31 sec.	0 sec.
6.	A. Albu (PSRM)	55 sec.	55 sec.	0 sec.	0 sec.
7.	A. Lungu (P „Șansă”)	51 sec.	0 sec.	31 sec.	20 sec.
8.	V. Chironda (PPDA)	43 sec.	43 sec.	0 sec.	0 sec.
9.	I. Bulgac (CUB)	31 sec.	31 sec.	0 sec.	0 sec.
10.	V. Șapa (P „Șansă”)	20 sec.	0	0	20 sec.

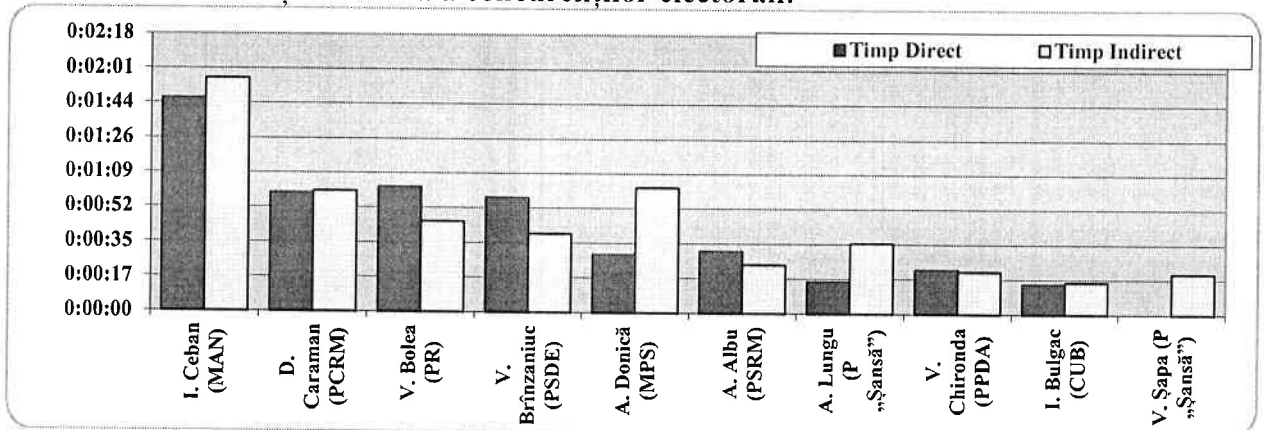
Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 13 min. 55 sec., dintre care, de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat I. Ceban (MAN) – cu 26,6% (03 min. 42 sec.), urmat de D. Caraman (PCRM) – cu 14,3% (01 min. 59 sec.) și V. Bolea (PR) – 12,8% (01 min. 47 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali:

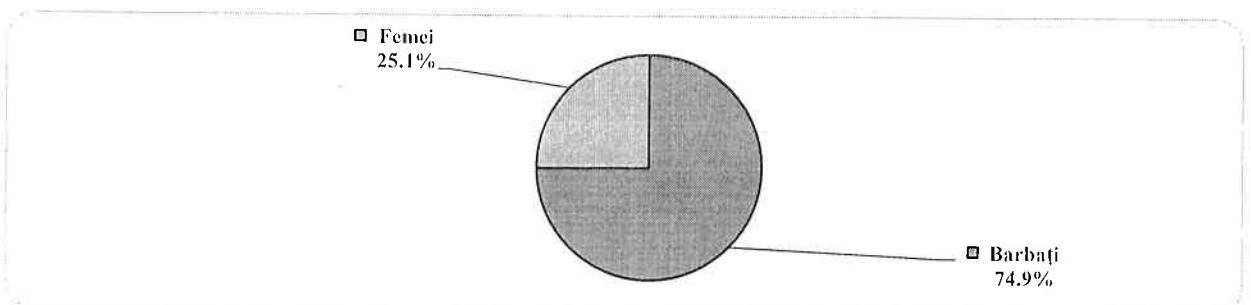
Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, D. Caraman (PCRM), A. Donică (MPS) au fost reflectați neutru. A. Lungu (P „Șansă”) și V. Șapa (P „Șansă”) au fost reflectați negativ, fiind acuzați de cooperare cu Ilan Șor și că prezintă pericol pentru securitatea statului.

Reflectarea directă și indirectă a concurenților electorali:

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte. V. Șapa (P „Șansă”) a fost reflectată indirect.

1.3. Categoria gender

Conform datelor diagramei cota bărbaților este de 74,9% (12 min. 56 sec.), iar cota femeilor – de 25,1% (04 min. 20 sec.).

II. ACCESUL PERSOANELOR CU DEFICIENȚE DE AUZ ȘI VĂZ LA SERVICIILE DE PROGRAME AUDIOVIZUALE CU CARACTER ELECTORAL

Serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 21:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, „Moldova-1” a difuzat subiecte fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor:

30.10.2023 „Ciocniri violente la aeroport” (21:13:20), „Continuă luptele în Israel” (21:17:19);
31.10.2023 „Un nou eșec pentru Rezoluția ONU” (21:16:38), „Războiul continuă” (21:26:44);
01.11.2023 „Granița Egipt- Gaza, asaltată” (21:04:06), „Luptele în Ucraina continuă” (21:26:48), „Prințesa Spaniei a împlinit 18 ani” (21:34:29);
02.11.2023 „Steaua lui David la Paris” (21:11:36);
03.11.2023 „Reforme necesare în UE” (21:22:05), „Luptele în interiorul Gaza” (21:23:43), „Oameni sub bombardamente” (21:28:12).

„Moldova-1” a difuzat subiecte fără a indica mențiunea „Arhiva”:

30.10.2023 „Drept la vot pentru toți” (21:12:10), „Accidentul de la Bahmut” (21:29:12).

În acest sens sunt relevante prevederile art.13 alin. 5 lit. e) și alin. 14 din CSMA: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru” (14) Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.

Direcția control servicii media audiovizuale